

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Sedlák, Zdeněk. Jan Merell (1904–1986). Praha: KTF UK, 2015

Nemnozí teologové 20. století si zaslouží tolik pozornosti jako Jan Merell. Kvalifikovaný a činný biblista, jehož nepopiratelný vědecký potenciál násilně omezil nacismus a komunismus. Muž těžko vysvětlitelných protikladů: aktivní spolupracovník Státního úřadu pro věci církevní v procesu ovládnutí teologické fakulty Univerzity Karlovy – a přitom muž jednající na základě pověření profesorským sborem zanikající podoby fakulty a v souladu s církevní hierarchií; kněz účastnící se činnosti Mírového hnutí katolického duchovenstva a komunisty opětovně dosazovaný dlouholetý děkan Cyrilometodějské bohoslovecké fakulty v Praze-Litoměřicích – a přitom člověk, jehož loajalitou si komunisté nebyli zcela jisti a u něhož museli konstatovat, že sleduje především zájmy církve; v první polovině 60. let nadšený účastník, pozorovatel a popularizátor Druhého vatikánského koncilu – a přitom spolupracovník Státní bezpečnosti registrovaný r. 1962 jako kandidát agenta a r. 1964 jako agent Papyrus, r. 1971 jako agent Bořislav. Je proto věcí nutnosti, aby byl poznán lépe než dosud.

Právě k naplnění tohoto cíle přispěl kolega Zdeněk Sedlák svojí diplomovou prací. Rekapituloval stav dosavadního bádání (str. 7–9, žel bez charakteristiky dostupných archivních materiálů) a přiblížil Merellův život i jeho publikační činnost (str. 11–26), přičemž k tomu použil publikované studie i různé memoárové zmínky, a ovšem také některé archiválie – v závěrečné bibliografii zmiňuje Merellův fakultní spis uložený v digitalizované podobě v Centru dějin české teologie KTF UK (originál je v Archivu Univerzity Karlovy) a osobní fond v Literárním archivu Památníku národního písemnictví (oba fondy měly být v seznamu literatury vytčeny zvlášť). Nad tento rámec kolega Sedlák ve svém archivním bádání nešel. A přece – vlastním základem jeho diplomové práce jsou dokumenty uložené v Centru dějin české teologie KTF UK, fond Jan Merell. Třetí, integrální část textu tvoří archivní pomůcka k tomuto fondu (str. 43–57), který je co do obsahu využit v první, životopisné části a podrobněji charakterizován v části druhé (str. 27–42).

Archivní fond, který kolega Sedlák uspořádal, tvoří celkem šest kartonů zahrnujících šedesát jedna inventárních čísel pokrývajících dle autora sedmnáct témat:

1. Personalalia (1–3)
2. Bibliografie, recenze (4–5)
3. Liturgické překlady (6–9)
4. Exegeze (10–14)
5. Evangelia (15–16)
6. 2. vatikánský koncil (17–22)
7. Církevní dokumenty mimo 2VC a články k nim (23–25)
8. Bible v české kultuře (kniha i články) (26–27)
9. Apologie (28)
10. Kumrán (29–30)
11. Merellovy články a přednášky (31–34)

12. Latinský žaltář (35–36)
13. Různé (37)
14. Biblistická literatura (prameny) (38–42)
15. Homilie a rozjímání (43–57)
16. Činnost sdružení osvobozených vězňů z Dachau (58)
17. Zápisy z fakultní rady (59–61)

Jak patrně, naprostou většinu archiválií tvoří dokumenty týkající se Merellovy odborné činnosti teologa, děkana a klerika.

Nahlédneme-li uspořádání fondu jako celek, lze se ptát, zda je vhodné mísit odborné práce a dokumenty vzešlé z pera Jana Merella s pracemi a dokumenty vzešlými z pera jiných osobností. Běžná praxe velí vyčlenit korespondenci do samostatných inventárních čísel, a členit ji na odeslanou a přijatou. Dále pak shromáždit odděleně publikace jiných autorů, i když se týkají témat, jimž se věnoval i původce fondu. Tyto skutečnosti si ovšem sám – jako školitel – uvědomuji až dodatečně a nechci je proto autorovi diplomové práce vyčítat.

Z formálního hlediska je práce velmi kvalitní, bez většího množství gramatických, stylistických a grafických chyb.

Úhrnem: Kolega Zdeněk Sedlák předložil kvalitní studentskou kvalifikační práci přinášející nové, cenné poznatky o významné postavě dějin české katolické teologie. Diplomová práce splnila svůj hlavní cíl: umožňuje orientaci ve fondu Jan Merell (CDČT) a je pro budoucnost nezbytnou pomůckou při bádání o tomto biblistovi. U obhajoby bych rád v rámci konečné diskuse zvěděl něco o Merellovi jako překladateli Nového zákona; zajímalo by mne, zda lze z jeho publikovaných i archivních prací vyčíst něco o rozsahu tohoto jeho díla, jistě skrytého uvnitř exegeze.

Praha, 8. května 2015

doc. Vojtěch Novotný, Th.D.